

ПИЛОТЕН
БРОЙ

НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ

НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ ЗА ВСИЧКИ И ЗА ВСЕКИГО - ЕДНА ВЪЗМОЖНА РЕАЛНОСТ

Докато задължението да се създават и поддържат добри условия на живот за всеки не се приеме и признае като общо задължение на всички хора и във всички държави, не можем да кажем, че човечеството е цивилизовано.
Алберт Айнщайн

Забързани и натоварени с грижите на делника, ние все по-рядко се замисляме за важните неща от живота. А те са необходимост, която ни помага да се изградим като личности, да живеем свободно и достойно в нашите си общности, нашия си живот, както сами намерим за добре. Простичко, но се оказва малко трудно за изпълнение, а още по-трудно е било и е за хората с увреждания, омотани като в пашкул от всякакви зависимости. Затова независимостта вече не е абстрактно пожелание, а реална необходимост.

Движението за независим живот се заражда в Америка, в края на 60-те години, и е конкретен израз на протест срещу клиничните условия на живот в институциите за хора с увреждания. Оттогава това движение се бори за налагане на социалния модел на инвалидност, което ще рече, че акцентът пада върху човека, а не върху неговото увреждане. „Болният и пациентът“ от медицинския модел отстъпва пред човека, ангажиран с решенията за собствения си живот, който е преди всичко гражданин и потребител. Увреждането не е пречка за включването в обществения живот, напротив, като пречка се отчитат негативните обществени нагласи и недостъпната архитектурна среда.

Философията на независимия живот акцентира върху равнопоставеното участие на хората с увреждания в общностите, в които живеят и възможността свободно да упражняват волята си. За да вземат пълно участие във всички аспекти на обществения живот, те трябва да имат равни шансове за изява и равни права. Трябва да имат равен достъп до ресурси за задоволяване на основните жизнено потребности като храна, облекло, образование, работа, здравеопазване, информация, комуникация, достъп до физическото и културното пространство и други.

Предпоставките за постигане на независим живот са няколко. Първата е хората да не живеят на изолирани места в социални заведения, каквато, за съжаление, все още е държавната политика в България. Достъпна архитектурна среда, помощни технологии и лична помощ за хората с по-тежки физически увреждания са другите основни изисквания за постигане на достоен и независим живот.

Да приемем философията за независим живот означава, че ние, хората с увреждания, сме готови да поемем и отговорността за своя живот, готови сме да говорим от свое име, готови сме да работим за постигането на нашата лична свобода, равни възможности и самоуважение. Това е трудната, но неизбежна и напълно възможна необходимост. Само от нас зависи дали ще приемем предизвикателството и ще постигнем нашата независимост.

ТЕМА НА СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ

ТЕЛК - ВИСОКО НАПРЕЖЕНИЕ

Издание на Център за независим живот - София ● Разпространява се безплатно

ВИЕ СТЕ НА ХОД...

Място за мнения, препоръки, реплики, мисли, обяви и въпроси от теб, читателю!

Читателю любезни,

Много се надяваме, че с това бюлетинче нашето скромно, но ентузиазизирано екипче ще успее да ангажира твоето внимание. Оттук нататък ти ще го получаваши редовно и на това място ще можеш да споделиш мнение, да ни дадеш препоръка, да изразиш своите мисли, да зададеш своите въпроси и да ни предложиш нещо полезно, с което би желал да ни помогнеш и се включиш в нашата обща работа. Така ние с теб, читателю, ще направим този бюлетин такъв, какъвто го искаме и какъвто

трябва да бъде. Нека да се уговорим, че в това бюлетинче няма място за:

- хуманитарни и други безусловни помощи;
- хора, които не искат да работят;
- хора, които чакат някой друг да реши какво да правят;

и винаги ще има място за:

- хора, които не вярват в себе си;
- хора, които искат да работят, независимо от изпитанията, на които са подложени;
- хора, които искат да живеят независимо и искат да премахнат бариерите на изолация;
- хора, които са убедени, че могат да поемат отговорност за своя живот;
- хора, които искат да бъдат материално независими чрез своя труд.

НАШИТЕ ДОБРОВОЛЦИ!

Това са те - млади, усмихнати, шумни и весели. Не можеш да не ги забележиш, а и не бива да останат незабелязани - нашите доброволци! Без тях препускането през деловите делници навява неприятното

уещане за предвременно изгубено състезание, а празничните ни дни без тяхното присъствие губят част от своята шарена лудост и младежко-купонджийски хъс. Като новосформиран екип, който започва да се труди над нашия-ваш бюлетин, имахме известни противоречия, споряхме върху това и онова, отхвърляхме рубрики или доизкусуривахме материали, променяхме заглавия, ала всички бяхме еднородни, че за ТЯХ трябва да се пише. Не е лесно да ги откриеш, а още по-трудно е да успееш да ги задържиш. Ето защо като малък жест на признателност към младите

хора, които избраха да бъдат с нас, да ни подкрепят в слънце и гръжд, да подават по едно рамо, когато кошерът „независим живот“ започва много да жужи, решихме, че си заслужава ТЕ да се появят на страниците на нашето издание.

От следващия брой на това малко наше „доброволно“ местенце ще ви представяме личността на всеки един от тях. Детските мечти, младежки амбиции, човешки страсти и тайнички пороци - как и какво ще ни кажат, нека те сами да решат. Така, както всеки от тях сам е направил своя избор къде и за какво да гарява част от личното си време. Безгрижни и влюбени ученици или свободололюбиви и отговорни студенти, това са те - умни, интелигентни, интригуващи и нестандартни; какво още - и ние ще очакваме с интерес да разберем от следващия брой.

РЕДАКТОРСКИ РАЗМИСЛИ

През погледа на Валя

Така ми се иска да започна с нещо хубаво. Не вярвате ли, че хубави неща има? А какво ще кажете за реконструиранияте столични булеварди, които вече имат почти европейски вид?! Казвам почти, защото отново (на 17 септември беше открита ремонтната отсечка от бул. „Н. Цанов“), въпреки заявките, не се спази едно елементарно изискване - да се направят скосени бордюри. Това в Европа е практика, а не екзотика или каприз. Там политиците също са предизборно усмихнати, но мислят и за потребностите на гласопо-

давателите. У нас обаче, дори и предизборно, за пореден път Столична община не помисли за хората с увреждания, за майките с детски колелчки, за възрастните хора и т.н., и т.н.

P.S. На предизборната среща с журналисти, състояла се на 21 септември в НДК, в неофициален разговор с г-н Стефан Софийски стана ясно, че по проект скосени бордюри по бул. „Н. Цанов“ не били предвидени! Но щели да бъдат направени допълнително отливки!?!

Другата добра новина е, че за градския транспорт общинарите мислят да закупят няколко уобни за ползване автобуси с нисък праг. Вярвате ли ми сега за хубавите неща?

Финансирано от програма ФАР-Лиен на Европейския съюз и Новиб
Financed by the PHARE-LIEN Programme of the European Union and Novib

Издавател: Център за независим живот - София

Адрес: ул. Бузлуджа 43, 1463 София, тел.: 02/9549892, тел./факс: 02/527483, e-mail: cil@aster.net

Главен редактор: Валентина Воденичарова; Графичен дизайн, предпечат и печат: Офис Маркет ЕООД

Тираж 800. Разпространява се безплатно.

Началото на всеки успех започва с една единствена дума - решителност.

НАЧАЛОТО

Събрали се 7 човека във време, когато всички се оплаквали от тежкото си ежедневие. Те обаче решили, че с оплаквания до никъде не се стига. И си казали „Да започнем по нов начин да живеем“.

Новият начин бил този, че вместо да се оплакват, решили да работят. Да работят за решаването на своите проблеми чрез решаването на общите проблеми.

ТРУДНОСТИТЕ

Най-трудното било да обяснят на хората с увреждания, че не трябва да разпределят рибата, която някой друг им е уловил, а трябва да се научат сами да ловят рибата.

Трудно било и да докажат, че „невидимите“ хора с увреждания ги има. Те просто не са невидими,

а изолирани всеки по свой начин. Тази дълготрайна изолация е довела до натрупването на днешните големи проблеми.

ЦЕЛИТЕ

Трябвало да се започне от най-важното - да се освободят хората от зависимостите в тях и около тях. А това означавало да започне голямата промяна - на обществените и политическите нагласи, на информирания избор за правата на хората с увреждания, на недостъпната архитектурна среда, реалната промяна в похода към хората с увреждания чрез интеграция във всички сфери на живота.

ДЕЙНОСТИТЕ

Чрез информация, обучения, консултации, съдействие, популяризиране, дискусии да се създадат умения за независим живот на хората с увреждания и промяна на нагласите в обществото на местно и държавно ниво.

РЕЗУЛТАТИТЕ

Оказа се, че нашето „заболяване“ е заразително и всеки, който се е запознал с философията за независим живот, става наш съмишленик. Най-радостното е, че освен хората с увреждания, наши съмишленици и партньори в работата ни са вече и неправителствените организации, които работят за интегрираното образование на деца с увреждания. А това означава, че тези хора мислят за бъдещето на нашето общество.

БЪДЕЩЕТО

Да работим всеотдайно всички заедно за постигане на независим живот за всички и за всекиго.

РАБОТОДАТЕА

1. Име: Капка Панайотова;
2. Дейност - професия: Изпълнителен директор на сдружение „Център за независим живот“- София (плюс още куп дейности, които, поради ограниченото място, не можем да изброим);
3. Хоби: любов, работа и полза;
4. Домашен любимец: хлебарката Ева;
5. Девиз в живота: През вратата влизай, през прозореца се връщай!
6. Мечта в живота: Да живее нормално и спокойно.
7. Непоносимост към... безхабернето.

Центърът е една от неправителствените организации, в които наистина се работи усилено. Как и по какви критерии ти подбиращ хората, с които да работиш?

След като са определени нуждите от работна ръка, т.е. когато се знае какво предстои като задачи за изпълнение, се изготвят два типа документи: длъжностна характеристика, когато става въпрос за текущи задачи, или задание, когато задачата има еднократен характер и е свързана с краен продукт. От тях се изваждат професионалните изисквания към кандидатите. А понеже в ЦНЖ - София се работи в екип, всеки кандидат трябва бъде „упорит, сговорчив, готов да споделя опит и проблеми, готов да поема предизвикателства“. КОМБИНАЦИЯТА ОТ ТЕЗИ ДВА ТИПА ИЗИСКВАНИЯ И САМО ТЯ, Е КРИТЕРИЙ ЗА ТРУДОВА ПРИГОДНОСТ.

Дейността на Центъра е насочена към постигане на независим живот за всички и за всекиго. Какво трябва да се промени, за да бъде това реално осъществимо в България?

Отговорът е кратък: ПОДХОДЪТ и ОТНОШЕНИЕТО. Всичко друго: закони, подзаконов актове, структури и институции, е следствие от подхода и отношението. Нещо повече, ако се променят законите и новите закони се прилагат със същия подход и отношение, независимият живот ще продължи да бъде празна фраза. Напоследък се наблюдава опасна подмяна: „независим живот“ като фраза се използва твърде фриволю, защото е „политически правилно“, но отношението си остава като към пациент. Цялото ми същество се бунтува срещу подобно нещо.

Ти самата как си успяла да постигнеш своята независимост?

С вътрешна убеденост, че ЖИВОТЪТ СИ ГО ПРАВЯ САМА, както всички други хора. Без чувство за малоценност и с усещане за равностойност.

А готови ли са самите хора с увреждания да поемат отговорност за живота си?

Този въпрос е труден и нееднозначен. Някои са готови, други - не. Когато става дума за хора, всяко обобщение е рисковано и може да се окаже невярно.

Да се върнем отново на работата в Центъра, който е един модел за интегрирана работна сре-

да. Какво всъщност означава интегрирана работна среда?

Всички работят заедно по конкретно възложени задачи и всеки си върши работата по най-добрия възможен начин.

Почти неплатимо е становището, че хората с увреждания предлагат по-некачествен труд. В Центъра работят такива хора - как оценяваш техния труд?

Хората, които работят в Центъра не могат да си позволят нехайството да предложат некачествен продукт. Ако се случи така, човекът престава да работи в и за Центъра. ТАКА СЕ ПРОЦЕДИРА С ВСИЧКИ ХОРА, НЕЗАВИСИМО ОТ НАЛИЧИЕТО ИЛИ ЛИПСАТА НА УВРЕЖДАНИЯ. А некачествен продукт се произвежда от всякакви хора, най-вече некомпетентни.

По-скъпо ли ти струва наемането на хора с увреждания?

Българската работна сила струва на работодателя доста скъпо поради данъчно-осигурителната система в страната. Поне на мен като работодател, хората с увреждания не ми струват по-скъпо, стига организацията на тяхната работа да е ефективно направена.

На теб лично какво ти носи работата в Центъра?

Много удовлетворение!

Какво би казала на работодателите, които по различни причини се страхуват да наемат на работа хора с увреждания?

Бих ги изпратила в Консултантския ни център, за да поработят върху страховете си. Бих ги срещнала с онези безценни хора с увреждания, които аз познавам и които идват при нас. Бих ги консултирала как да организират работната среда в своята фирма.

Вярвай ли, че наистина се променят обществените нагласи?

Да, макар и много трудно! Надявам се, че след по-малко от три мои живота обществото ще започне да различава „ХОРАТА с увреждания“ от „хората с УВРЕЖДАНИЯ“ (риба, ама ЦАЦА; ЦАЦА, ама риба) и няма да има повече инвалити.

РАБОТНИК

1. Име: Камен Костакиев;
2. Дейност - професия: адвокат;
3. Хоби: Да „сърфирам“ в Интернет;
4. Домашен любимец: куче, кафяв кокер на име Кали;
5. Девиз в живота: Отстоявай принципите си!
6. Мечта в живота: Много мечти! Две от тях са - да обиколя света и да напиша книга.
7. Непоносимост към... наглостта и лъжата.

Ти си човек без увреждане с една чудесна професия. Какво те накара да започнеш работа в Центъра?

За мен това беше въпрос на случаен житейски шанс, но веднага бях привлечен от идеите, които популяризира Центърът.

Какво би добавил към философията за независим живот от себе си?

Бих се опитал да предам на хората с увреждания част от нашата убеденост в тази философия. Защото без вяра в правилния път, никога няма да можем да превърнем философията в ежедневна практика.

Промени ли те с нещо работата в Центъра?

Направи ме по-чувствителен и емоционален при работата ми с хора.

Зависи ли професионализмът от това дали човекът е с увреждане или не?

Не. Професионализмът зависи от много фактори, основният от които е отговорно отношение към работата. А това няма никаква връзка с увреждането.

Какво означава за теб понятието „интегрирана работна среда“?

Да ви кажа честно, аз го възприемам инстинктивно, благодарение на работата си в Центъра. Най-простичкото определение е всички да работим заедно и да се оценява реалния принос на всеки от екипа.

Как се чувстваш в екипа на Центъра?

Чувствам се сред приятели.

Как реагират твоите близки и приятели на факта, че работиш при нас?

Различно и това е нормално. Но истинс-

ките ми приятели ме подкрепят, независимо от това къде работя.

На теб лично какво ти носи работата в Центъра?

Огромно морално удоволствие и удовлетворение, че мога да упражнявам юридическата си професия за толкова благородна кауза.

Какво би споделил с хората, които се страхуват да работят в екип с хора с увреждания?

Бих ги поканил да ни дойдат на гости в Центъра и да видят, че нещата не са толкова страшни.

Вярваш ли, че наистина се променят обществените нагласи?

Вярвам, разбира се, в противен случай нашата работа би била безсмислена. Но често ми се иска това да става с по-бързи темпове, отколкото е в действителност.

Драги читатели,

Това е рубриката, в която ще ви представяме хора, които са доказали, че със собствените си качества и усилия са успели да постигнат независим живот, въпреки барьерите и прегразсъдъците, които все още съществуват в България. В тази рубрика искаме да ви покажем, че тези преуспяващи хора ги има и вие също можете да бъдете едни от тях. Ние ще подберем хора, които работят в интегрирана, а не специална (разбирай изолирана) среда. Ако вие сте успели да се интегрирате или познавате такива хора, не бъдете невидими и споделете с нас.

Швеция - политика по отношение на хората с увреждания и законодателни инициативи*

Политиката на Швеция по професионалната реализация на хората с увреждания се гради върху разбирането, че трудовата заетост на тази група хора е елемент от общата организация на пазара на работна ръка. В същото време увеличаването на безработицата дава все по-малки шансове да се реализират на пазара на труда онези, които имат нужда от адаптирана работна среда или от личен асистент. В отговор на новите обществени очаквания правителството промени изцяло програмата си за трудова заетост на хората с увреждания и при новите условия си постави оптималната задача - да постигне намаляване на безработицата наполовина, като изричното изискване е броят на работещите хора с увреждания да е по-голям от тези, които си търсят работа.

Нормативната уредба в Швеция дефинира увреждането и недъга като резултат от взаимодействието на човека със средата и тази концепция се използва при определянето на механизмите на пазара на работна ръка. В този смисъл, увреждането се приема за пречка само ако е свързано с конкретната работоспособност на даден човек да изпълнява задълженията по дадена професия. Точно дефиниране на ограниченията и уврежданията, свързано с изискванията на програмата на правителството за намаляване на безработицата, в крайна сметка довежда до увеличаване на броя на работните места, заети от хора с увреждания - от 20 200 през 1992 г. на 54 200 през 1995 г.

В Швеция няма отделен закон, който касае правата на хората с увреждания. През 1994 година е създадена независима агенция „Омбудсман“, която защитава правата и интересите на хората с увреждания и лобира в правителството за промени в законодателството. В тази организация постъпват сигнали за нарушаване на правото на професионална реализация на хората с увреждания и се консултират клиентите.

Законодателството в Швеция не възпрепятства хората с увреждания да се трудят в обща работна среда, като се изисква тази работна среда да бъде достъпна, а всички архитектурни бариери - премахнати, да се предп-

риемат мерки за и да се разпространява информация за нови работни места, подходящи за хора с увреждания. Нещо повече - средствата от специален „Фонд за професионална кариера“, набирани от данъчни отчисления на работодателите, се използват именно за организирането и провеждането на нови програми за рехабилитация и подобряване на работната среда. Отделно, под формата на целеви субсидии, се отделят средства за адаптиране на работната среда и наемане на асистенти, които подпомагат хората с увреждания при изпълнението на професионалните им задължения. Целевите субсидии се изразходват и за наемане на хора с увреждания в общинската администрация, за професионална ориентация на хора със социално-медицински проблеми, за организирането на самостоятелен бизнес на хора с увреждания.

В Швеция има и други организации, които са ангажирани с осигуряването на информация и услуги в полза на хората с увреждания. Такава е компанията „Услуги за професионална кариера“, която продава услуги и консултации на Службите за социално осигуряване, областните агенции по труда и частни фирми. Компанията предоставя услуги и консултации по въпроси за професионалната рехабилитация, бързото

Карикатура: Милен Петков

завръщане на работа на хора след продължително боледуване или получили функционални увреждания, предлага информация за подходящи тренировъчни курсове, за адаптирани работни места и др.

Друга организация, но вече правителствена, е САМХАЛ. Тя обединява компаниите, организиращи дейността на всички специализирани предприятия на територията на цялата страна. Това е

най-голямата посредническа компания в Швеция, чиято цел е осигуряването на смислен продуктивен труд на хората с увреждания и прилагането на гъвкави програми за професионална квалификация, отговаряща на действителните потребности на клиентите, независимо дали става дума за стоки или услуги.

* Изпозван е материал на Патриша Торнтън - Факултет за социални изследвания, Университет на Уорк-Швеция.

Целият текст на материала „Швеция - политически институционален контекст“ е на разположение в Център за независим живот - София, ул. Бузлуджа № 43

Ние в Консултантския център сме едно малко, интегрирано общество. И сме добър екип. Често се изправяме пред сериозни предизвикателства, с които се справяме, както можем. Искаме да приобщим всеки от вас към нашите усилия да живеем и работим пълноценно и смислено, въпреки недружелюбната среда, на която „сме ѝ околни“. Различни сме. Понякога крещящо не се разбираме, но ни свързва философията за независим живот и толерантността, подлагана непрекъснато на изпитание, както и увереността, че всеки от нас е значим сам по себе си, и ... добър. Повярвайте - не е лесно, но си струва. Роси - нежна и добра, но твърда, на кряска: Камен - динамичен, компетентен, ентусиазиран, но ... докучлив и претоварен; Ваня - крехка, свободолобива, смела, но - заета и ... неотстъпчива; Асен - делови и практичен, услужлив, но и ... недосегаем; Росен - свеж, професионален, но - отнесен, а и се ... увлича; Жени - палава, изгрива и сериозна, но защо ли ... преотговорна. Това сме ние. Хората си без увреждания. Работим заедно. Работим се. Страгаме. Надяваме се. Работата - ту спори, ту ни среща със стени. Стремим се да променяме света около нас и ... себе си, но това е много трудно. Иначе сме добре образовани и приветливи. При нас ще получите компетентни юридически, психосоциални и трудово-професионални консултации. Ще срещнете индивидуално зачитане и опит за разбиране. Тук организираме групови обучения като:

• „Как си търся работа?“ - проведено вече веднъж, което си поставя за цел участниците да изработят свой личен план за професионал-

но развитие и силно представяне на пазара на труда. В момента тече второ и предстои трето такво обучение;

• „Как да започна и развивам малък бизнес?“ - В момента се подготвя първото обучение по тази тема. Осигурен е екипът от водещи и набираме кандидати за участие.

На 28 юли т. г. в Баня се проведе среща - разговор на тема „Интегрираната заетост на хората с увреждания - желания, възможности и проблеми“. На тази среща възникна идеята да организираме групи за самопомощ и личностно развитие, в които участниците свободно да повдигат всякакви въпроси и из-

следват своя потенциал за справяне с трудни епизоди в живота.

Всяка група ще гради свой вътрешен климат и доверие, на базата на който всеки ще има възможност да работи за себе си, като използва ресурсите на цялата група, личния опит на участниците и на водещите - психолози. Групите ще се формират периодично, ще имат постоянен състав и ще се събират в рамките на десет сесии веднъж седмично.

Отворени сме за всякакви групи идеи. Искаме да бъдем колкото се може по-близо до вашите потребности, желания и интереси. Това най-вече осмисля нашата работа. Не се колебайте. Търсете ни.

Консултантски център
ул. Лайош Кошут № 5
София 1606
тел.: 951 51 66, 525 443

ПРЕДИ... СЕГА... ПОСЛЕ

Преди

- На 6 юли в заседателната зала на хотел „Шунка“ се проведе работна среща на тема „ТЕЛК - проблеми и начини за тяхното решаване“.

- 14 юли - в голямата зала на ВИАС - „Градска среда за всички“.

- 28 юли - в гр. Баня се проведе едnodневен семинар на тема „Интегрирана заетост за хора с увреждания - желаниа, възможности, предизвикателства...“

- Същия ден протестирахме на кръстовището на пл. „Възраждане“ за това, че трябва всички настоящи и предстоящи реконструкции в София да се правят според Европейските норми за достъпност. Общитарите обещаха, но отново си свършиха половинчато работата. А ние протестирахме за това, че ни писна работите да

ви вършим полу- и с много обещания.

- На 28 септември в Конгресния център на хотел „Родина“ се проведе работна среща с работодатели на тема „Примувствата за работодателите при наемането на работа на хора с увреждания“. Приятна изненада беше големият интерес от страна на присъстващите, кошто получиха актуална информация по темата от нашите специалисти в Центъра - юриста Камен, психоложката Ваня и стратега Канка.

- На 12 октомври се осъществи една отколешна наша идея - да качим нашите многоуважавани държавници в инвалидни колички. В купона „Предизборна надпревара с инвалидни колички“ заявиха участие кандидатите за кметове Николай Камов, Румен Овчаров и Стефан Софийски. А нашите приятели, както и всички любители на предизвика-

телствата ги подкрепяха с мощно „ДАВАЙ, КМЕТЕ!“.

- На 14 октомври се проведе информационна среща „Кой решава нашето право на труд?“ с организации на и за хора с увреждания за направеното до момента, мнения и подкрепа по проект „Защита правото на труд на хора с увреждания“.

Сега

Информираме, обучаваме, консултираме и работим ежедневно по програмите и проектите за хората с увреждания.

После

На 11 ноември ще се проведе среща с ЛЮБИМАТА НИ - ТЕЛК и групи ТЕЛКЧЕТА и МЗ, МТСП, бюра по труда, НОИ за официално становище, идеи за решения, предложения за промяна на нормативните документи, които уреждат процедурите за определяне трудоспособността на хората с увреждания.

ПОЛЕЗНИ ЧЕТИВА

„Как и къде“ е наръчник, който дава цялостна информация за правата на хората с увреждания. Законите норми са поднесени на разбираем език за хората, които имат юридически проблем и не познават своите права. За радост на авторите, първите отзиви за книгата са повече от добри поради големата нужда от подобна информация.

„Така е при нас“ е любимата книжка на хората с увреждания. Поднесена с чувство за хумор, тя илюстрира хората с увреждания, такива каквито са - различни и истински, и разбива митовете, че хората с увреждания не могат да се грижат за себе си. От „Така е при нас“ ще научите за началото на смяната на медицинския модел на инвалидността със социалния.

„Карта на достъпна София“ е първият по рода си опит да се открият и отбележат обекти, достъпни за всички хора. 108-те достъпни обекта (магазини, институции, бензиностанции, аптеки и др.) са проверени от доброволци с увреждания, които в продължение на месец ентусиазирано обикаляха из столицата, за да издирят тези обекти.

Всички издания се разпространяват безплатно в офиса на Центъра.